

Teksten nedenfor er hentet fra St.prp.nr. 75 (2003-2004). Supplering av Verneplan for vassdrag.

Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 11. juni 2004, godkjent i statsråd samme dag.

016/8 Kåla (V.nr. 016.F6Z)

Fylke:	Telemark
Kommune:	Hjartdal, Notodden
Nedbørfelt:	45,9 km ²
Urørt natur:	22 %
SP-kategori/gruppe:	II/8, I/5
Nasjonale laksevassdrag:	-

Kålas nedbørfelt ligger vest for den sørligste delen av Tinnsjøen og sør for Sjøvatn. Elva renner ut i Tinnåa to km nedenfor Tinnoset. Vassdraget kommer fra Sjøvatn som har to utløp, Digeråi og Kåla, der Kåla regnes å ha 25 % av avrenningen. Området er myrrikt med flere små tjern og pytter, mens større vann mangler. Øvre del har et viddepreget landskap med et urørt preg. Kolidalen er skogkledt. Vassdraget gir et variert landskap. Ved Sjøvatn renner elva over steinet elvebunn, mens elveløpet nedenfor går i fast fjell og store steinblokker. Canyonen nederst i sideelva Tverråi og elvesletta i samløpsområdet med Tinnåa er markerte landskapselementer. De vanlige fugleartene knyttet til våtmark hekker, og storfuglbestanden regnes å være god. Flere kulturminner er visuelt knyttet til vann og elver.

Bortsett fra enkelte hytter er selve fjellplataet lite berørt av utbygging. Nede i dalen ligger skogsbilveier og store hogstflater. Nedbørfeltet er viktig friluftsområde for tradisjonelle friluftaktiviteter og bruken av området er stor. Dette gjelder særlig de øvre delene.

Styringsgruppens vurdering: Sjøvatn har utløp både til Kåla og Digeråi. Ca. 25 % av avrenningen fra Sjøvatn går gjennom Kåla. De største verdiene er knyttet til landskap, friluftsliv og urørthet. Vassdraget har forøvrig begrensede verneverdier, og styringsgruppen foreslår at vassdraget ikke tas inn i verneplanen. Vern av Digeråi vil ivareta hensynet til områdets urørthet og verdiene som er knyttet til Sjøvatnområdet.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling.

Hjartdal kommune og Notodden kommune går imot vern av vassdraget bl.a. begrunnet i at utbyggingsalternativer ønskes vurdert gjennom konsesjonsbehandling. Fylkesmannen i Telemark går inn for vern av vassdraget og mener det er ulogisk at ikke vassdraget er sett i sammenheng med Digeråi. Øst-Telemarken brukseierforening viser også til at Kåla og Digeråi må sees i sammenheng ut fra utbyggingsmulighetene i Sjøvatnområdet. Samarbeidsrådet for Naturvern saker går inn for vern.

Styringsgruppen har ikke foreslått vassdraget vernet og viser til at verdiene i Sjøvatnområdet kan ivaretas gjennom vern av Digeråi, og at Kåla har begrensede verneverdier isolert sett.

Kåla var vurdert i Verneplan III og IV sammen med Digeråi. Vassdragene ble ikke vernet begrunnet i at verneverdiene kunne ivaretas gjennom konsesjonsbehandling.

NVE legger til grunn for sin vurdering at det ut fra de hydrologiske forhold er naturlig å vurdere vern av Kåla og Digeråi under ett. NVE finner ikke å kunne legge avgjørende vekt på kommunenes synspunkter og anbefaler vern av Kåla av hensyn til Sjøvatnområdets verneverdier og urørte preg.

Departementshøringen og departementets tilråding.

Notodden kommune går imot vern av vassdraget. Begrunnelsen er, som tidligere anført, at utnyttelse av energiressursene i Sjøvatnområdet bør avklares gjennom ordinær konsesjonsbehandling. Det er framhevet at vern innebærer at energipotensial i størrelsesorden 100-150 GWh blir båndlagt. Landsamanslutninga av vasskraftkommuner går også imot vern.

Hjartdal kommune og fylkesmannen i Telemark går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Kåla tas inn i verneplanen.